

Juliol 2008

Núm. 111

3a. època

Acull!

*Butlletí dels Oblats Benedictins
de l'Abadia de Montserrat*

COM LA CÉRVOLA ES DELEIX
PER LES FONTS D'AIGUA,
TAMBÉ EM DELEIXO JO PER TU,
DÉU MEU

(sl 42,2)

Acull!

*Butlletí dels Oblats Benedictins
de l'Abadia de Montserrat*

S U M A R I

- 3 EN LA MORT DEL PARE ABAT CASSIÀ I DEL PARE ROMUALD
- 4 EL PARE ABAT CASSIÀ, HOME DE FE, D'ESPERANÇA, DE CARITAT
pare Abat Josep Maria Soler
- 7 EL PARE ROMUALD, PELEGRÍ DE LA PARAULA
pare Abat Josep Maria Soler
- 9 ACULL!
pare Abat Cassià Maria Just
- 10 DECÀLEG DE L'ANCIANITAT
pare Abat Cassià Maria Just
- 11 CERCAR DÉU
pare Romuald Maria Díaz
- 12 TOT REFLEXIONANT ENTORN DE L'ABAT CASSIÀ: UNA SENZILLA EVOCACIÓ
pare Jordi Castanyer

Juliol 2008
Núm. 111
3a. època

Imprimeix: Bengar Gràfiques
Lluís Companys, 62
GRANOLLERS

Dipòsit legal: B-2907-1996

N O T I F I C A C I O N S

- 22 OBLACIONS I ENTRADES
- 22 INFORMACIONS DIVERSES
- 23 ELS NOSTRES DIFUNTS
- 23 CALENDARI D'ACTIVITATS 2008

EN LA MORT DEL PARE ABAT CASSIÀ I DEL PARE ROMUALD

El 12 de març morien a Montserrat l'abat Cassià Maria Just i el pare Romuald Díaz. L'un a la matinada, l'altre a mitja tarda. Els oblats, amb l'estima i amb la pregària, sempre acompanyem la nostra comunitat de Montserrat quan s'esdevé la mort d'un monjo. Aquesta vegada, però, per la significació que han tingut per als oblats –cadascun en el seu àmbit– volem, a més, fer-nos-en ressò en aquestes nostres pàgines.

Més enllà de la dimensió pública, tant a nivell civil com eclesial, que tingué el pare Cassià, nosaltres ara n'hem de subratllar el mestratge espiritual que en vam rebre com a oblats del monestir de Montserrat, que ell regí durant més de vint-i-dos anys (1966-1989). D'entre les moltes sol·licituds que té el monjo elegit com a abat, com a pare, de la comunitat monàstica de Montserrat, hi ha també la de vetllar pels oblats, perquè siguin ben atesos tant humanament com espiritualment. I ell ho féu de diverses maneres, des del nomenament dels consiliaris, per mitjà dels quals en seguia les activitats, fins a les moltes vegades que ens adreçà la seva paraula il·luminadora en les dominiques *Gaudete* i *Laetare* o els seus escrits a la nostra revista, *Via Vitae* o *Acull!* segons l'època. Però cal subratllar-ne, d'aquest seu mestratge, les *Glosses* a la Regla del nostre Pare sant Benet, publicades el 1981 i posteriorment reeditades, que tant ens han ajudat i ens ajuden encara a conèixer-la bé i a anar a fons en l'espiritualitat benedictina que ens acompanya en el seguiment de Jesucrist. ✧

El pare Romuald, entre moltes altres responsabilitats que havia assumit en el monestir, va ser el nostre consiliari –en aquell temps era anomenat *Director*– durant quinze anys (1948-1964). Molts dels oblats més antics el recorden amb molt d'afecte. Fou precisament ell el qui, com a primera decisió així que el pare abat Aureli li encomanà aquesta responsabilitat, fomentà la reaparició del Butlletí –“*Via Vitae*, Butlletí dels Oblats Seglars Benedictins de l'Abadia de Montserrat”–, deu anys després d'haver-se'n interromput la publicació. Enamorat de la paraula bíblica –*la Paraula*–, en fou un estudiós i difusor incansable, com també de la terra de Jesús, la Terra Santa. A ell devem molt particularment, com un servei més als oblats anys després de deixar de ser-ne el consiliari, l'inici dels nostres viatges a Terra Santa, el primer dels quals tingué lloc el maig del 1973; aleshores ell formava part de la comunitat montserratina a Tantur, entre Betlem i Jerusalem, i posà tot l'interès i tota la traça de què era capaç a l'organització i al guiatge de diversos grups d'oblats; també li devem, encara, tantes i tantes gestions perquè els oblats poguéssim posar a Terra Santa un plafó amb el Magníficat en català, a Ain Carem, i un altre amb la imatge de la Mare de Déu de Montserrat, a Natzaret. Més tard, el 1982, i per a ajudar tants i tants pelegrins, publicà *Pelegrins de la paraula a Terra Santa*, reeditat posteriorment. Ni la ceguesa que suportà coratjosament els darrers anys de la seva vida no li fou impediment per seguir amb interès totes les coses de la comunitat; també les dels oblats. Així, doncs, també envers ell sentim, els oblats, un agraïment molt gran.

Que tots dos, que, no havent anteposat res absolutament al Crist, Ell els ha duts tots junts a la vida eterna (vegeu RB 72,11-12), intercedeixin per la nostra fraternitat d'oblats. ✧

EL PARE ABAT CASSIÀ, HOME DE FE, D'ESPERANÇA, DE CARITAT *

pare Abat Josep Maria Soler

Sr. Cardenal, Srs. Bisbes, Padres Abades, Mares Abadesses,
M. H. Sr. President de la Generalitat de Catalunya, Autoritats,
Germans i germanes monjos; preveres i diaques,
Estimats tots, germans i germanes en el Senyor:

Heu penetrat els meus secrets i em coneixeu. Aquestes paraules del salmista que hem cantat amb música del P. Abat Cassià M. i que ell mateix va voler que es cantessin en les seves exèquies, ens ajuden a viure aquests moments de la separació; perquè l'existència humana hi queda il·luminada a la llum de Déu. El salm ens ensenya que tots els moments de la vida, amb els seus alts i baixos, amb les seves clarors i ombres, són abastats per la saviesa amorosa de Déu, des d'allò més íntim que duem al fons del cor fins a les activitats més externes: *vós veïeu quan m'assec o quan m'aixeco, descobriu de lluny estant els meus propòsits, sabeu bé si camino o si reposo, us són coneguts tots els meus passos.* La mirada de Déu ho penetra tot amb el seu amor, encara que l'ésser humà intenti fugir-ne. Déu sempre és l'amic indefectible que fa costat i les seves mans sempre estan obertes per acollir. Els cristians ho sabem sobretot a partir de la paraula de Jesús que hem escoltat a l'evangeli: *a vosaltres us he dit amics perquè us he fet conèixer tot allò que he sentit del meu Pare.* I encara més perquè en l'amor

més gran ha donat la vida pels seus amics, per la humanitat entera.

Heu penetrat els meus secrets i em coneixeu. Aquestes paraules ens inviten a la fe. Déu és amic, ens coneix, ens accepta, ens comprèn, ens perdona. Aquestes paraules dels salms ens inviten, també, a la confiança. Perquè com deia sant Pau, *tenim Déu a favor nostre* i res no ens por allunyar mai *del Crist que tant ens estima.* Ni la mort. Perquè sabem que Déu fet home ha volgut experimentar els nostres alts i baixos, les nostres fragilitats llevat del pecat i els nostres esforços no sempre reeixits per ser fidels i coherents. En Jesucrist, Déu ha volgut experimentar fins l'oposició més radical de l'existència humana: la vida i la mort. Efectivament, la pasqua de Jesús és un moment suprem de la saviesa de Déu, que venent la mort ens guia *per camins eterns.*

Heu penetrat els meus secrets i em coneixeu. El P. Abat Cassià, Joan de nom de baptisme, ho creia profundament ja des de petit perquè havia nascut en el si d'una família cristiana. Va veure la llum a Barcelona el 1926, però els pares aviat es

traslladaren a Igualada, de manera que ell se sentia plenament igualadí. Comentant el clima familiar de la seva infantesa, deia que estava agraït a Déu “per l'ambient serè, ple d'amor i de diàleg”¹ que va viure a casa. El seu pare, que era músic i que havia estat escolà de Montserrat, l'encaminà cap a la nostra Escolania, que s'estava formant novament després de la guerra civil. A l'Escolania, hi descobrí, segons que deia ell mateix, “un Déu proper, pare i amic” i hi sentí la crida a la vida monàstica. Conscient, doncs, que el Senyor que l'havia *teixit en les entranyes de la mare i que havia penetrat els seus secrets* –com diu el salmista– el cridava, entrà al monestir l'any 1942, als 16 anys. Després de fer la professió i de rebre l'ordenació presbiteral, va ser enviat a fer estudis musicals a Roma i a París; aquesta estada a

¹ Per a les frases autobiogràfiques, vegeu Butlletí del Santuari. Montserrat, 77 (2007) 4-11.

* Homilia en les exèquies del pare abat Cassià Ma. Just, el 14 de març d'enguany (textos de la litúrgia de la Paraula: Is 25,6-9; Sl 138; Rm 8,31-39; Jn 15,10-17).

França li va ser una experiència decisiva. Tornat a Montserrat, on ja havia estat dos anys sots-prefecte de l'Escolania, va ser, entre altres tasques, organista, consiliari del treballadors del Santuari, Mestre de novicis i més endavant Prior del Monestir. Sense deixar de conrear la música. L'any 1966, en uns moments gens fàcils en el context comunitari, eclesial i social, va ser elegit abat coadjutor del nostre monestir en substitució del P. Abat Gabriel M. Brasó, nou President de la Congregació benedictina de Subiaco. Molt poc després, amb la renúncia del P. Abat Aureli M. Escarré, passà a ser l'abat de Montserrat. Seguint el seu lema “propter fratres meos” (pels meus germans), el P. Abat Cassià va servir la comunitat monàstica durant vint-i-dos anys llargs i va procurar que Montserrat fos un monestir que tingués “una presència significativa –són paraules d'ell– al cor del nostre poble i de l'Església de Catalunya. Presència d'una comunitat que creu, tenaç en l'esperança, experta en reconciliació, defensora dels drets humans i dels drets del nostre poble, acollidora de creients i no creients, disposada al diàleg amb totes les cultures i religions. Animadora –encara és ell qui parla– d'una pietat popular que s'expressa en les celebracions litúrgiques i populars dels Santuari d'acord amb les orientacions del Concili Vaticà II”. Aquesta línia de rebre tothom, cosa no massa fàcil en el context del règim polític de l'època, va ser avalada l'any 1971 pel Papa Pau VI. Aquells anys participà, a nivell internacional, en les apli-

cacions conciliars en el món benedictí. L'any 1989 va renunciar lliurement a la direcció del monestir. Va ser també Abat Visitador de la Província Hispànica de la Congregació benedictina de Subiaco, Assistent de les benedictines de la Federació Catalano-Balear i president o patró de diverses fundacions de tipus social, una de les quals porta el seu nom. Ho procurava fer sempre des de la seva condició de monjo i per posar en pràctica el manament nou de l'amor. Com a abat emèrit va continuar servant la comunitat en diverses tasques, fent sempre unitat entorn dels dos abats que l'hem succeït. A més de mantenir algunes de les responsabilitats que ja tenia fora del monestir i de passar un any llarg a l'Abadia de Samos per ajudar aquella comunitat gallega germana, ha estat consiliari dels Antics Escolans de Montserrat, ha servit amb el seu art d'organista: amb quina il·lusió parlava del nou orgue! I s'ha significat

sobretot per la seva tasca d'acompanyament espiritual i de consell.

Heu penetrat els meus secrets i em coneixeu. Sabia que això era veritat per a cada persona. Per això, amb esperit de fe escoltava tothom amb la ment i amb el cor oberts, intentant de comprendre l'altre i de dir-li una paraula d'encoratjament, de consol, d'esperança, de pau. Moltes d'aquestes converses i actuacions només les saben els qui en foren beneficiaris, i són una mostra cristiana d'allò que la mà dreta no ha de saber el que fa la mà esquerra. Amb això es volia fidel a l'Evangeli i a l'estil senzill i acollidor de Jesús, i desitjava que l'Església en el seu servei a la humanitat fos portadora d'alliberament i de joia en l'Esperit. Va sostenir els drets humans; i va servir, també, el nostre poble defensant la personalitat i els drets de Catalunya, amb una mentalitat oberta, però, als altres pobles i cultures. En aquest sentit, va tenir, també, un paper impor-

tant en la transició democràtica a l'Estat espanyol. Tot això ho feia, tal com ell mateix havia dit, “sota la mirada de Déu, com un arriscat servei a l'Església i al nostre poble”. També va treballar a favor de moltes millores socials, particularment per resoldre els problemes de l'atur, de la pobresa, de la marginació, dels qui tenien algun tipus d'incapacitat.

Els qui l'hem conegut sabem com va procurar estimar i fer que la gent s'estimés. N'és una prova la presència avui en aquesta basílica per acomiadar-lo dels seus germans monjos, dels escolans, de les seves germanes i familiars, i de tantes persones, de diverses mentalitats, opcions, responsabilitats i condició social, la majoria anònimes com hem tingut ocasió de comprovar aquests dies a la capella ardent. L'estimació envers ell, que era home de diàleg i de comunió, ens fa sentir units en la diversitat; i ens invita a l'entesa dialogant i respectuosa. El P. Abat Cassià procurava estimar tothom perquè creia en la paraula de l'evangeli que hem escoltat: *aquest és el meu manament: que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat*. Ell, tal com ha deixat escrit en una carta de comiat que va redactar aquests darrers dies, adreçada als seus germans monjos, s'ha sentit molt estimat de Jesucrist i per això ha volgut fer conèixer aquest amor a tothom. Creia fermament, tal com hem sentit de l'apòstol sant Pau, *que res no ens pot allunyar de l'amor del Crist, ni els contratemps, ni la mort*. En una entrevista televisiva, de l'any 1978, deia que li feia por la mort, però que l'asserrenava pensar en Jesús a

l'hort de Getsemaní perquè Jesús, enfrontant-se a la mort malgrat l'angoixa que li produïa, li havia tret el verí. Ara, en canvi, en aquests darrers temps que sabia que la durada de la seva vida podia ser curta, i ja amb 81 anys, es mirava la mort amb serenor i vivia amb pau, confiant en Déu; agraïa que Déu l'hagués cridat a l'existència, que li hagués fet el do de la filiació divina i de la vocació monàstica i sacerdotal. Ell mateix va escollir els textos bíblics d'aquesta celebració que són portadors d'esperança i, alhora, són expressió de la seva fe en la vida més enllà de la mort. Malgrat la voluntat de ser fidel a l'Evangelí, sempre hi ha errors i negligències –per fer

servir encara paraules del P. Abat Cassià– i cada dia hem de posarnos amb confiança davant Déu, que coneix *els secrets del nostre cor* i els penetra amb la seva mirada d'amor perquè esborri els nostres mancaments. Per això ara unim la nostra pregària a la gran intercessió de Jesucrist que és l'Eucaristia, per tal que guiï el nostre P. Abat Cassià *per camins eterns*. Ho fem tot contemplant, al darrer tram de la quaresma, *els designis* sorprenents de Déu que es manifesten en la mort i la resurrecció de Jesucrist. ∞

EL PARE ROMUALD, PELEGRÍ DE LA PARAULA *

Pare Abat Josep Maria Soler

“**V**eni, Domine, et noli tardare”. Era, germans i germanes estimats, una pregària que, així, en la forma llatina, el P. Romuald repetia sovint; i amb una intensitat especial aquest darrer advent i en el temps de Nadal. “Veniu, Senyor, no trigueu”. I hi afegia, també en llatí: “Senyor, desvetlleu el vostre poder i veniu. Deslliureu-nos i serem salvats” (Missal Romà). No és que volgués morir, era que desitjava “la vida eterna amb deler espiritual” (cf. RB 4,46). Si sant Benet diu que tot monjo l’ha de desitjar, ell, amb 93 anys i les limitacions físiques que tenia, ho feia encara més. I sabia que per arribar-hi havia de passar pel llindar de la mort. “Veni, Domine, et noli tardare”. Amb aquesta pregària s’unia a la invocació de *l’Esperit i l’esposa* –l’Església– que diuen fins al final del temps: *Veniu! Senyor, Jesús!* (Ap 22,17.20).

Però no era fonamentalment a causa de les limitacions, que desitjava la vinguda del Senyor. Hi havia un altre motiu més profund; a causa de la seva vida de monjo i d’estudis de la Sagrada Escripura, volia que es fessin realitat en ell les paraules que hem escoltat i que han alimentat la seva esperança: *Jo mateix contemplaré Déu, que em portarà una bona nova. El veuran els meus ulls. I, encara, Déu ens reconeix com a fills; quan es manifestarà, el veurem*

tal com és i serem semblants a ell. El P. Romuald desitjava veure Déu, veure Jesucrist; la seva ceguesa des de feia molts anys era com una paràbola del seu desig espiritual. No és que pretengués veure Déu amb els ulls del cos; sabia prou bé que només pot ser contemplat amb la mirada interior, de la qual ell ja havia fet un tast en els moments més intensos de la seva vida de pregària. Desitjava el trobament. Anhelava el moment en què es faria realitat per a ell la paraula de Jesús que hem escoltat a l’evangeli: *Pare, vull que els qui m’heu donat, estiguin allà on joestic, i vegin la meua glòria.* I sabia que la glòria de Déu, mentre som en aquest món, no es veu amb els ulls mortals sinó amb els ulls de la fe i, després de la mort, amb l’esguard transfigurat per gràcia divina. Per això, a la seva pregària insistent “Veni, Domine, et noli tardare”, hi pot afegir, ara que el Senyor l’ha vingut a buscar, la paraula joiosa del salmista: *Quina alegria quan em van dir: anem a la casa del Senyor.*

Aquesta actitud espiritual pot semblar sorprenent per a la mentalitat d’avui, quan, fins per part de molts cristians, l’ideal fóra no morir mai i la vida més enllà de la mort els és més un interrogant que no pas una certesa de fe. En canvi, aquesta actitud no ho és tant, de sorprenent, en el monjo que estima

profundament Jesucrist i que no s’estima “res tant com el Crist” (cf. RB 5,2) i desitja veure’l, trobar-se amb ell, per contemplar-lo tal com és en l’abraçada eterna. Quan sant Benet ens diu de “desitjar la vida eterna amb tot el deler espiritual” (RB 4,46), ens invita a anhelar el trobament amb el Crist i així poder arribar a la plenitud de la pròpia existència personal, en la joia i l’amor sense fi. La litúrgia de la Paraula d’avui ens convida, doncs, a mirar la mort amb la perspectiva que ve de la passió, la mort i la resurrecció de Jesucrist. No és que els cristians siguem insensibles davant la mort. Ens qüestionem fortament. I en veure com el procés de la mort va avançant i es torna agonia després de tants afanys per viure, fins podríem tenir la temptació de pensar que l’existència humana és un desig sense sentit. La paradoxa cristiana, però, és que Jesucrist fa néixer la vida –i la Vida per sempre– d’allà mateix on es produeix la mort. Les paraules de la fe cristiana anunciades per l’Església han de ser testimoni per a tothom qui veu en la mort la fi de la persona. Perquè els cristians creiem en la *prova d’amor que ens ha donat el Pare* del cel en la creu de Jesucrist, per gràcia del qual *ara ja som fills de*

* *Homilia en les exèquies del pare Romuald, el 13 de març d’enguany (textos de la litúrgia de la Paraula: Jb 19,1.23-27; Sl 121; 1Jn 3,1-2; Jn 17,24-26).*

Déu i després de la mort, també per gràcia d'ell, *es manifestarà aquesta realitat* en la seva plenitud.

La vida i els escrits del P. Romuald han volgut ser testimonis d'aquesta fe, viscuda amb convicció dintre de la fragilitat humana inherent. Tota la seva vida ha volgut ser un “pelegrí de la Paraula” de vida i ajudar els altres a posar-se en camí cap a la terra promesa. Nascut a Igualada l'any 1914, la fe cristiana havia arrelat en ell des de petit en el si de la família Díaz-Carbonell. De jove entrà al seminari de Vic, i des d'aleshores s'ha sentit molt vinculat a aquesta diòcesi. Essent clergue menor entrà al nostre monestir l'any 1933 i hi professà un any després. Durant la guerra civil va haver de fugir, com tots els seus germans de comunitat. Tornat a Montserrat, hi rebé l'ordenació presbiteral el 1940. Va ser enviat a fer estudis bíblics primer a Fribourg i després a Salamanca i a Jerusalem. Durant una bona colla d'anys va treballar en l'equip bíblic de Montserrat i en la traducció i comentaris de la nostra Bíblia. Entre altres tasques, fou professor, prefecte dels germans, consiliari dels oblats, infermer del

• *Tantur.*

monestir. L'any 1971 va formar part de la petita comunitat montserratina que, en resposta a una petició expressa del Papa Pau VI, anà a l'Institut Ecumènic de Tantur, prop de Betlem. Allà va

ser conegut com a *abuna Hanna*, per raó del seu nom de pila, que era Joan. Des d'aleshores vivia amb preocupació la situació de violència creixent a Terra Santa i la portava a la pregària. Tornà definitivament a Montserrat el 1981 per raons de salut i ja amb la vista molt mermada. Encara col·laborà, però, en diverses tas-

• *Jerusalem.*

ques, principalment a la secretaria abacial i en el fitxer biogràfic i bibliogràfic dels monjos, en el qual, malgrat la seva ceguesa ha treballat fins gairebé al darrer moment ajudat per un monjo jove. Ara ja feia un cert temps que estava a la infermeria, atent sempre a la vida de comunitat i donant-se a la pregària, de vegades molt sòbria i una mica àrida, d'altres vegades joiosa, seguint el ritme de la litúrgia. El seu temperament una mica estricte de quan era jove va anar amorosint-se amb la maduresa dels anys. Va escriure moltíssims articles i va ser biògraf del P. Abat Marcet, del P. Bonaventura Ubach, del beat Pere Tarrés i del beat Francesc Castelló, de la causa de canonització del qual havia estat vicepostulador. Tenia una gran devoció, també, pel

Sant Crist d'Igualada sobre el qual havia escrit una monografia; hi veia sintetitzat tot el misteri del Senyor que es dóna per a revelar l'amor del Pare i atorgar-nos la salvació.

Ara, germans monjos, escolans, familiars, amics i coneguts, unirem la nostra pregària a l'Eucaristia de Jesucrist per tal

que el Senyor purifiqui el nostre P. Romuald de tots els manaments que hagi pogut cometre en la seva vida i dels quals demanava perdó encara dilluns passat, confortat amb els sagraments de l'Església i la pregària dels germans de comunitat. Que es facin realitat per a ell les paraules de Jesús que hem sentit a l'evangeli: *Pare, vull que els qui m'heu donat, estiguin allà on jo estic, i vegin la meua glòria.* Així, ell que estimava Montserrat, el nostre Sinaí, i que havia pelegrinat diverses vegades al Sinaí, al Tabor i al Calvari, podrà arribar a la muntanya de Déu on es realitza la veritable transfiguració. Que li siguin “escala de la glòria eixos penyals” (cf. Virolai) on ha viscut com a monjo el seu desig d'identificació amb Jesucrist. ∞

ACULL! *

Cassià Maria Just, abat

La fraternitat dels oblats ha experimentat aquests darrers anys un creixement notable. Tots en donem gràcies al Senyor que ens ha reunit, homes i dones d'edats i de procedències ben diverses, impulsats pel mateix desig de seguir Jesucrist sota el guiatge de Sant Benet. Amb senzillesa i humilitat –perquè tot és do de Déu– constatem com ha crescut el nombre de joves que se senten atrets pel nostre ideal; constatem sobretot un desig de viure més profundament el seguiment del Crist.

Una mostra d'aquest renovellament és la nova etapa del nostre

butlletí. El mot que l'encapçala des d'ara és tot un programa: ACULL. Sant Benet defineix així, en el Pròleg de la Regla, l'actitud fonamental del monjo enfront del misteri de l'Altre, és a dir, del Pare que ens ha revelat Jesús de Natzaret, i dels germans que fan camí junt amb nosaltres. És una actitud feta d'atenció, de disponibilitat, de compromís assumit lliurement per amor. El seu fonament és la fe, o sigui, l'empelt de la mirada de Déu en nosaltres o, si voleu, una llavor de llum divina que, colgada en l'obscuritat de la vida terrena, està destinada a créixer fins a la visió faç a faç, quan veurem Déu tal com és. Aquest do de la fe ens

fa capaços des d'ara de descobrir Déu present en cada persona, en cada esdeveniment. Ens fa capaços de descobrir-lo i d'acollir-lo amb amor. Ens empeny a acollir l'altre, a obrir-li les portes de la pròpia llar i del propi cor. És l'hospitalitat benedictina en el sentit ple de la paraula. És la dimensió contemplativa que enriqueix la vida de tot cristià. Tots som cercadors de Déu, tots tenim un monjo en el cor, un monjo que creix enmig de les tasques i dels entrebancs de la vida.

L'actitud d'acolliment –cal subratllar-ho– no és pas de mera passivitat. És clar que Déu és el primer a “buscar-se un operari entre la multitud”. Tanmateix, la crida de Déu, un cop acollida, és un foc, un zel bo que no ens deixa en la passivitat, sinó que remou la nostra existència i ens impulsa a esmerçar tot el que som i tot el que tenim al servei de Déu i dels homes.

ACULL: Heus ací tot un programa que ens serà recordat cada cop que el butlletí arribi a les nostres mans. En un sol mot hi trobem condensada la doctrina del Pròleg de la Regla, no en forma de repte, sinó d'encoratjament a viure amb més generositat l'ideal que ens ofereix Sant Benet tant en la vida personal com en la vida de la nostra fraternitat. ∞

* En record del pare abat Cassià reproduïm aquest seu text publicat com a davantal del primer número del butlletí dels oblats que s'anomenà ACULL! Era el n° 25 de la segona època del Via Vitae (any 1981).

DECÀLEG DE L'ANCIANITAT *

Cassià Maria Just, abat

1) No dimitir de viure ni de lluitar. Fer tot el que puguem per arribar a l'extrema vellesa amb el màxim possible de lucidesa i de joia, malgrat les limitacions físiques i psicològiques de l'edat. No autolimitar-se físicament, intel·lectualment; seguir cultivant-nos per ésser útils en els diversos camps d'activitat possibles.

2) Assumir l'ancianitat com una etapa de maduració vers l'encontre definitiu, mai com un procés de liquidació o de "suspensió de pagaments". És a dir, procurem concentrar l'atenció en els valors i les actituds essencials; i no ens entristim perquè podem fer menys, perquè és més important ser que fer! Posar l'accent en els aspectes positius de l'ancianitat i relativitzar els negatius, assumint-ho tot amb acció de gràcies. "Encara puc fer això i això altre". Assumir amb realisme les limitacions. Viure de realitats, no d'aparences. No maquillar la vida, sinó viure amb tanta plenitud com puguem, amb realisme.

3) Continuar oberts a l'evolució de la societat i del món. No rebutjar d'entrada les novetats, sinó discernir com ho diu sant Pau: "Proveu-ho tot però quedeu-vos amb el que és millor"; tenint més en compte les aspiracions i el bé dels joves. Participar de la il·lusió que tenen els joves.

4) No esperar que ens ho donin tot fet. Fer tant com sigui possible les coses per nosaltres mateixos, fins els serveis personals, per mantenir el vigor, la iniciativa i la confiança en nosaltres. I alhora, això sí, saber assumir el relleu amb elegància, quan se'ns demana passar la torxa als més joves.

5) Defugir l'amargar-nos com si fos la pesta. Cal

que sapiguem afrontar i acceptar serenament quan no ens sentim valorats ni escoltats; això és gairebé inevitable. Quan sembla que no ens valoren o ens sembla que no ens escolten, o no ens estimen prou, no jutgem els altres, ni responem menyspreant-los, ni condemnant-los. Nosaltres hem de respondre estimant. Responem estimant, valorant i comprenent que als més joves els falta rodatge i estan en procés de maduració i que ja se'n adonaran.

6) La creu es fa present en totes les etapes de la vida humana, per això no ens hem d'estranyar que també se'ns presenti quan som grans. No ens revolttem ni ens desesperem. Aprenguem amb la gràcia del Senyor a estimar la nostra creu, a l'estil de Jesús. "Ningú no estima tant com aquell que dona la vida pels seus amics". Poques persones es troben en ocasió de donar la vida de cop, com els sis jesuïtes del Salvador que van morir màrtirs i tants d'altres... Sí, donar la vida de cop o dia a dia amb amor i amb pau profunda en el cor. Estimar la creu.

7) Viure amb plenitud l'instant present. No obsessionar-se amb els records amargs del passat ni amb pors estèrils del futur. Confiar-nos en mans de Déu i viure tan intensament com ens sigui possible el moment present.

8) Viure en comunió i en sintonia amb els altres; amb aquells amb qui convivim i amb l'altra gent. Defugir l'isolament, que és un perill dels grans. Cultivar l'amistat i el diàleg amb els grans i amb els joves.

9) No deixar-se anar, en la cura del propi cos, en el vestir, en el menjar, sense exageracions però també sense deixadesa. Mantenir l'exercici físic, la netedat, l'elegància, la il·lusió de viure.

10) Mantenir i augmentar, si és possible, l'hàbit de llegir, d'estar al corrent dels temes que més ens interessin, és a dir, fet tot el que estigui a la nostra mà per mantenir-nos desvetllats intel·lectualment, espiritualment; i en un clima de bon humor. Això és un do molt gran. Qui sap cultivar l'humor té molt de guanyat. ∞

* Aquest Decàleg de l'ancianitat fou proposat pel pare Cassià en unes conferències que féu a Sant Cugat del Vallès el maig de 1991 (aleshores era ja abat emèrit) que amb el títol Pot tornar a néixer una persona ja gran? foren organitzades pel Centre de Vida religiosa i Espiritualitat de la Unió de Religiosos de Catalunya.

CERCAR DÉU *

Romuald M. Díaz i Carbonell

La festa de la solemnitat de sant Benet ens duu a pensar en la seva paternitat damunt nosaltres i alhora en el que ell ens demana com a fills.

Sant Benet, home de Déu, ens ensenya una vida cristiana perfecta, i l'Oblat conscient de la seva vocació cristiana, vol portar-la amb l'esperit que ell ens ho diu. Sant Benet ens transmet el que ens ensenyà Jesucrist, el que explicaren els Apòstols, el que segueix ensenyant l'Església.

Fixem-nos solament en un punt que, per les circumstàncies en què ens ho diu sant Benet ha d'ésser d'una importància cabdal. El qui ve a la vida monàstica, el qui vol tenir participació a la vida sobrenatural del Monestir, ha de tenir un mòbil que predomini en les seves accions: el de cercar Déu.

Déu, objecte de possessió a l'altra vida, ha d'ésser objecte de recerca en aquesta. Es tracta d'un desig, d'un anhel de posseir Déu, d'introduir-lo en tots els nostres pensaments i voluntats.

Cercar Déu com a beatitud suprema, de tal manera que directament o indirecta no hi ha d'haver res que no sigui buscar Deu. Cercar-lo per la seva pròpia glòria, perquè l'estimem més que cap altra cosa. Cert que hi podrà haver algunes altres finalitats en la vida de l'Oblat, i les seves conseqüents ocupacions i activitats absorbidores; però d'objectiu darrer només n'hi pot

• El pare Romuald portant el Sant Crist d'Igualada, que tant venerava.

haver un: Déu. Aquest és el que ha de dirigir aquelles accions i influenciar damunt d'elles.

Cercar Déu vol dir conèixer-lo i estimar-lo: fi per al qual ha estat criat tot home. I l'Oblat posa en això una sol·licitud i un esforç i una mena de pensament constant, i duu una vida bona per entrar en relació amb Ell per l'oració i la lloança. Aquests trets seran els característics de la seva vida. I no li seran pas ni un pes ni una preocupació aclaparadora i estreta. Sinó, al revés: li seran gràcia, confort, direcció, pau en tot el que emprengui i faci.

Invitem a repassar les primeres pàgines de "Jesucrist, ideal

del monjo" de dom Marmion, on exposa aquesta doctrina, com a punt fonamental de la Regla benedictina.

Com a resultat trobarem que l'ideal i finalitat de l'oblat pot i ha d'ésser el mateix del monjo: seguir Crist i trobar Déu.

Gustarem un poc d'aquella dolcesa que ens prediú nostre Pare, sempre que nosaltres seguim les invitacions de l'amorosa Providència divina. Déu cercat i trobat serà el nostre tot. ✪

* En record del pare Romuald, antic consiliari dels oblats, reproduïm aquesta seva exhortació que publicà al n° 193 (any 1958) del *Via Vitae*, ara fa just cinquanta anys.

TOT REFLEXIONANT ENTORN DE L'ABAT CASSIÀ: UNA SENZILLA EVOCACIÓ *

Jordi Castanyer

Confesso un cert pudor, una certa angúnia, en posarme a redactar unes línies sobre el pare abat Cassià, mort fa ben pocs dies. Ja és sempre prou delicat parlar d'una persona, de qui sigui, tant si és viva com si és morta, perquè són evidents els diversos riscs: el de la simplificació, el de l'oblit, el de la poca objectivitat, el de l'enaltiment gratuït o excessiu, el de la crítica poc matisada, entre d'altres. La vida i l'ésser mateix de cadascú són efectivament massa complexos –massa rics, doncs– per ser compendiats en la pobresa d'uns pocs fulls. Però és que en el cas del pare Cassià hi he d'afegir encara el fet que l'enorme proximitat que qualsevol monjo, com és el meu cas, té amb el seu abat pot ser, a l'hora de parlar-ne, un avantatge ben interessant, és clar, però igualment un inconvenient o, si més no, un risc per a aquella objectivitat que acabo d'esmentar i envers la qual, per impossible que sigui d'assolir, és desitjable d'aproximar-se. No seria just, però, si al costat d'una certa angúnia no subratlless, i potser encara més, el goig que també sento en disposarme a passar una estona rememorant el pare abat, la seva vida, les seves actituds, els seus ensenyaments. En parlo, doncs,

a partir de la proximitat, de la vida compartida durant quaranta anys llargs i, no podria fer-ho altrament, a partir d'una gran estima. Però no pas amb l'ànim de ser exhaustiu en res, ni de fer-ne cap esbós biogràfic ni, menys encara, un panegíric que tan poc s'adiria amb el seu tarannà i, sobretot, amb el seu voler.

Començo pel final, pel que hem viscut, pel que hem vist i sentit, ja el dia mateix de la seva mort i durant els dies següents fins ara mateix. Sí, en primer lloc i concentrat durant tres dies, un ressò mediàtic considerable que començà així que se'n conegué el desenllaç, molt de matí del dimecres abans de Rams; un enorme ventall de reaccions i comentaris, i de mostres de condol, dels diversos estaments polítics, culturals, eclesiàstics, cívics de tota mena; una presència notabilíssima i del rang més elevat d'autoritats civils i eclesiàstiques del país en la celebració de les exèquies... És evident que aquest sol fet palesa prou l'agraïment que, en nom de Catalunya i de la nostra Església, les respectives autoritats, més enllà de la relació i de l'afecte que hi haguessin tingut o no, van creure que havien de manifestar envers el pare Cassià Maria Just

pel paper i el servei que havia exercit en tants àmbits, sobretot com a abat de Montserrat durant un quart de segle. M'hi referiré més endavant. No dic que tot això es fes per obligació però sí que, més enllà del sentiment de cadascú, pel càrrec representatiu o de guiatge que han obtingut –i, pel que fa a la premsa i altres mitjans de comunicació, per la missió divulgadora que exercixen– tenien l'obligació de fer-ho; i em sembla que van estar, per bé que uns més que altres, prou a l'alçada.

Però molt més que aquest aspecte tan vistós, de primeres pàgines, allò que em plau de remarcar, perquè s'ho mereix, és el testimoniatge d'afecte i d'agraïment, sovint emocionat, que aquells dies donaren i continuen donant, de paraula o per escrit, o amb la mera presència, tantes i tantes persones anònimes, a vegades ben senzilles i d'estament humil, religioses i religiosos, preveres, famílies senceres, creients i no creients. Cadascuna guarda en la intimitat del cor les converses, els consells, les mostres d'amistat i d'afecte que havia rebut del pare Cassià, a vegades en un llarg itinerari i a vegades en una

* Reproduïm l'article publicat a la revista *Montserratina* Qüestions de Vida Cristiana, n. 230.

única conversa. I és que el pare Cassià havia escoltat molt, havia acompanyat molt, havia consolat molt. Ho havia fet de portes endins, al monestir, sobretot com a mestre de novicis, com a prior i, ben especialment, com a abat, com a pare de la comunitat de monjos. Però ho havia fet, tant o més, de portes enfora, ja molt abans de ser elegit abat, també durant el seu abadiat i, potser sobretot, durant la quasi vintena d'anys que han transcorregut d'ençà que demanà de ser-ne rellevat. I ho feia amb tanta calidesa humana, amb tanta proximitat i tant interès per cada persona i per les seves necessitats, que són moltes les qui consideren que hi tenien i en rebien una amistat especial, ben singular, preferent i tot. I és que, recordant el que em deia un meu germà monjo –i com el fonament d'aquella escolta, d'aquell acompanyament i d'aquell consol a què m'acabo de referir–, el pare Cassià havia estimat molt. I quasi sempre tenia el do de fer-se seva aquella recomanació que en més d'una ocasió havia glossat el seu molt estimat i admirat pare Miquel Estradé, i que consisteix a estimar no com m'agrada a mi sinó com l'altre espera de ser estimat i en té necessitat. Estava convençut, i mirava de fer-ho, que, per ajudar, primer cal escoltar i estimar, i no aplicar receptes preconcebudes; que cada persona o cada parella és única. He volgut remarcar, ja en primer lloc, aquest seu aspecte perquè em sembla que en descriu una de les facetes més remarcables, si no la que més. Per coneguda que sigui aquella seva dimen-

sió pública, reconeguda merescudament, sóc del parer que aquesta capacitat o aquesta virtut de sintonitzar amb tota mena de gent, o quasi, d'apropar-se càlidament a realitats molt diverses, de suscitar respecte i estimació per part de persones amb qui diferia molt ideològicament i fins amb qui havia discrepat fortament, és encara de més profunditat i, per tant, de més admiració i agraïment. N'és una prova, d'això que dic, no solament la presència en el seu funeral de persones el pensament polític o ideològic de les quals és del tot divergent, com també llur situació social o econòmica, sinó sobretot els centenars de testimonis escrits al Llibre de signatures que hi havia prop del fèretre fins poc abans de l'enterrament i el contingut dels centenars de cartes de condol i d'estima, i de molt agraïment, que encara ara anem rebent al monestir. Aquest acompanyament espiritual, aquest conreu de l'amistat, aquest interès

càlid per gent tan diversa i tan senzilla, el pare Cassià els exercí literalment, malgrat la feblesa a causa del greu procés cancerós que sofria, fins a darrera hora, tant rebent visites al monestir –probablement el monjo que més en tenia, fins als darrers dies– com per correspondència, molt abundant: ambdues coses les complí encara el dia abans mateix de l'embòlia ja irreversible que el duria a la mort tres dies més tard. Cal dir que l'altra activitat que tampoc no deixà fins a l'últim moment, i que ell mateix deia que li donava tant consol, fou la d'asseure's a l'orgue per a interpretar, per exemple, César Franck, Félix Mendelssohn, Olivier Messiaen, que tingué ocasió de conèixer, o, molt especialment, Johann Sebastian Bach: “dedicar cada dia una bona estona a l'estudi de l'orgue és per a mi com una teràpia que m'ajuda a viure amb més alegria i m'apropa a Déu”, havia dit en una entrevista d'ara fa un any publicada al nostre Butlletí

• En Joan Just, després pare Cassià (el primer de l'esquerra, al darrere), amb el pare Anselm Ferrer i el grup d'escolans que van entrar el 1939, acabada la guerra civil. Al seu costat hi ha en Josep Planàs, l'actual monjo G. Odiló.

del Santuari (n. 77, gener-abril 2007) i a la qual em referiré explícitament o no alguna altra vegada.

La vida del pare Cassià Maria Just i Riba havia transcorregut, pràcticament en la seva totalitat, a Montserrat. Tenia només dotze anys quan, després de passar la infantesa a Igualada perquè la família s'hi havia traslladat des de Barcelona, on ell havia nascut, en Joan –aquest era el seu nom de pila– fou portat a l'Escolania per formar part de la primera colla de nois que, sota la direcció musical del pare Anselm Ferrer, havien d'emprendre novament l'activitat al servei del santuari poques setmanes després que, just acabada la guerra civil, uns pocs monjos ocupessin novament el monestir i tot el recinte de Montserrat. El seu pare, bon músic, també n'havia format part. Hi estigué dos anys llargs, a l'Escolania, fins al juliol del 1941. Després d'una breu estada a casa, amb els pares i les dues germanes, tornava a Montserrat, ara per a entrar al monestir, de manera que l'agost de 1942, poc abans de fer-

ne setze, ja iniciava el noviciat a la comunitat benedictina. El record que ell tenia i que explicava d'aquells anys entre la infantesa i l'adolescència, fins dels primers temps al monestir, és el d'un xicot més aviat tossudot, a estones conformista però a vegades massa perfeccionista amb ell mateix i amb els altres, i ben aviat força inquiet. D'una banda, desconixedor de moltes coses del món, innocent davant aspectes de la vida i de les relacions humanes –no era rar que es referís a la molta vergonya que recordava haver pas-

sat fins ja un xic gran en trobar-se davant o al costat d'una noia–, maldestre per a les coses pràctiques, per a les coses domèstiques i fins, per paradoxal que sembli tractant-se d'un bon organista, també per a les manualitats; poca destresa, per cert, que va mantenir tota la vida: mai no va aprendre, per exemple, i per estrany que sembli, a emprar la màquina d'escriure. D'altra banda, però, era un vailet despert, sensible a tota mena de bellesa, amb notables facultats per a la música, i ben concretament per al teclat; aquella tossuderia infantil esdevingué tenacitat en els projectes empresos, i la còmoda conformitat anà deixant pas a un sa esperit crític i a una reflexió aprofundida pel que fa a diversos àmbits del pensament d'aleshores; també aquesta manera de ser l'ha anat acompanyant en tot el seu itinerari vital.

Quan parlava de les persones i dels fets que més l'havien influït en la creixença, en la superació de la inevitable immaduresa, a anar adquirint una dimensió espiritual sòlida, a no

• En Joan Just, a la dreta, amb dos escolans més.

• *El dia de la benedicció abacial, amb la seva mare.*

tenir por d'horitzons amples, a estar obert a l'autocrítica i a les novetats que contínuament es van produint, era constant a esmentar els mateixos, la qual cosa ens ajuda a entendre més la seva persona i el seu capteniment de sempre. En primer lloc els pares, ell més introvertit, ella més vital i expansiva; a l'Escolania, el pare Josep Maria Gassó, que l'ajudà a descobrir, amb paraules d'ell mateix, un Déu més proper, pare i amic; més tard, ja monjo, l'abat Aureli Maria Escarré, que, en aquella època de represa de tantes coses i sense excloure les ambigüitats i les incoherències inherents a la condició humana, sabia entusiasmar els joves per un ideal monàstic seriós, i envers el qual el pare Cassià sempre manifestava agraïment per la confiança que li demostrà, a ell i a molts altres joves monjos, a l'hora d'enviar-los a conèixer d'altres monestirs europeus i a estudiar a l'estranger. L'estada a París, a mig anys cinquanta, li fou decisiva: obertura a nous corrents teolò-

gics i bíblics, lectura d'autors com Teilhard i Congar i de les pastorals del cardenal Suhard, coneixement del Centre de Pastoral Litúrgica de París i de la campanya *France, pays de mission?*, impacte de la crisi dels sacerdots obrers... Ell hauria desitjat dedicar-se a la teologia però l'abat li demanà que, per al servei de la comunitat, ampliés el seus estudis de música, i més concretament de composició i d'orgue. I ho féu amb intensitat, amb competència i amb un gran esperit de servei a la comunitat. També fins a l'hora darrera. I feia esment, encara, a l'hora de reconèixer allò que més l'havia ajudat en el procés inacabable de maduresa, de tantes i tantes persones amb qui s'havia relacionat en diverses responsabilitats, des dels escolans i llurs pares, com a subprefecte que en va ser durant un temps, fins als joves del noviciat dels quals fou mestre uns anys, passant pels treballadors del santuari –els quals, reconeixia ell, l'havien ajudat a ser més realista, més humà, i a alliberar-se de prejudicis– i acabant per les que li havien demanat d'impli-car-se en projectes a vegades arriscats o per les que ell mateix escoltava i aconsellava en els darrers anys però davant de les quals, de les unes i de les altres, tenia la fonda impressió que era ell sobretot qui rebia també bondat, exigència a sortir d'ell mateix i a arriscar-se, invitació de part de Déu a viure cada dia més evangèlicament. En més d'una ocasió li havia sentit comentar que es veia a ell mateix, tot al llarg de la seva vida, no pas forjat des de dins per algunes capacitats o

voluntats innates sinó des de fora per les demandes, a vegades feixugues però sortoses al cap i a la fi, que li havien anat presentant els altres, mitjancers de Déu. Tenia ben clar que donar i rebre són accions que s'esdevenen en un mateix acte, i que l'agraïment és sempre un camí de dues direccions.

Més enllà de les moltíssimes cartes personals, normalment breus i concises, de les nombroses homilies, tampoc no massa llargues i quasi sempre amb un llenguatge força directe i planer, i dels quatre o cinc centenars d'al·locucions que al llarg del seu abadiat ens adreçà als monjos –allò que en l'argot monàstic anomenem *capítols*– el pare Cassià no té pràcticament obra escrita en el sentit d'obra publicada. Sí, però, i no és pas poc, que ens ha deixat uns comentaris a la Regla de Sant Benet –ell les anomena glosses– que d'una banda revelen de manera diàfana el seu pensament espiritual, la seva visió oberta del monaquisme viscut en els nostres temps amb profunditat, amb radicalitat i tot, però sense por als canvis ni a les adaptacions, i d'altra banda suposen unes reflexions i uns ensenyaments l'abast dels quals no es redueix a l'àmbit monàstic sinó que esdevenen aliment sòlid per a qualsevol que vulgui endinsar-se en el terreny de la vida evangèlica tot seguint i deixant-se portar per l'exemple i la vida de Jesucrist mateix. No es tracta de cap comentari erudit, per bé que coneix i té en compte els estudis fonamentals sobre la Regla benedictina, sinó d'“unes pistes de reflexió a

partir de l'experiència d'un monjo que ha intentat, com a home del segle XX, el seguiment de Jesucrist junt amb els altres companys de la comunitat, acceptant el guiatge de Benet de Núrsia". I afirma, també en la Introducció, que "a partir de la vivència de simple monjo i de mestre de novicis després, i finalment des de la missió de guiatge de la comunitat, a través d'uns intents més o menys reeixits, àdhuc a través dels meus fracassos, m'he adonat que el carisma de sant Benet, transmès per aquest text venerable, pot ser i és avui font de vida autèntica per als monjos del segle XX. I no sols per als monjos, sinó per a molts homes i dones que cerquen d'aprofundir la dimensió contemplativa i comunitària necessària per a desenrotllar com cal tota vida humana que aspiri a l'autenticitat i a la plenitud". Llegir aquestes glosses, publicades el 1981 i reeditades diverses vegades fins ara mateix, és el camí millor per a conèixer no solament el pensament de l'abat Cassià sinó també aquelles fondes conviccions que, més enllà d'aspectes merament temperamentals, eren a la base del seu comportament, de la

seva acció, de les seves decisions, del seu testimoniatge.

És indubtable que els vint-i-dos anys llargs d'abadiat alhora que el marcaren profundament suposen l'etapa que més ha contribuït a la seva coneguda i admirada dimensió pública. Tot just acabava de fer quaranta anys quan, el primer de desembre del 1966, la comunitat l'elegia com a nou abat de Montserrat. Succeïa l'abat Gabriel Brasó, que només cinc anys després de ser-ho havia hagut de deixar Montserrat perquè fou elegit President de la Congregació de Subiaco. L'abat titular, però sense jurisdicció per voluntat pròpia des del 1961, era encara el pare Escarré, el qual tant havia marcat també Montserrat durant la vintena d'anys del seu abadiat i que en aquell moment, per motius força complexos l'origen dels quals no és ara que cal escatir, residia a Viboldone, monestir de benedictines prop de Milà. Eren temps convulsos; ho eren dins la comunitat perquè ho eren també en la societat i, per tant, també en l'Església. Més d'un ha parlat de crisi; d'acord, però no pas crisi de decadència, com la que probablement estem vivint actualment –em refereixo tant a nivell sociopolític i ideològic com eclesial en general–, sinó, segons el meu parer, crisi de fecunditat. I el pare Cassià, el nou abat, l'entomà amb serenor, amb fermesa, amb aquella humilitat que no té res de pusil·lànim. Darrere d'una certa aparença de timidesa s'hi amagava, en el jove abat,

un tremp prou intel·ligent i prou independent per valorar i fer-se seves tantes coses que havia après dels dos abats que l'havien precedit –evitant, doncs, de caure en el parany de cap mena de partidisme– i, alhora, incorporar un estil propi, el seu, exercit ben lliurement. Pel que fa a la comunitat contribuï notablement a la pacificació, obert al diàleg amb les diverses sensibilitats, amb prou tacte i alhora amb prou tenacitat, i sempre amb desig de caritat, per a curar ferides, per a reduir distanciaments, fins per a resoldre trencadures, coses, totes aquestes, de què cap grup humà complex –i una comunitat monàstica ho és, gràcies a Déu– no es veu exempt en algunes circumstàncies o en algunes èpoques. Aquesta missió, però, tan pròpia de l'abat, no el privà de ser creatiu, d'afavorir i d'empènyer la renovació demanada i promoguda no solament pel Vaticà II sinó, senzillament, per tants signes del temps d'aleshores, tal com, d'altra banda, ja havien procurat de fer també els abats anteriors sempre que havia calgut. Li tocà, al pare abat Cassià, això sí, d'acompanyar –i subratllar aquest verb perquè escau del tot a l'actitud que hi posava–, d'acompanyar, dic, molts monjos, preveres o no, en llur

• Subiaco.

procés, sempre dolorós per tothom, de deixar el monestir, fet, aquest, que no era cap particularitat de Montserrat, com és prou sabut, sinó molt freqüent arreu i durant força anys. Però és remarcable la caritat i el respecte amb què ajudà al discerniment en cada cas i, quan la decisió ja li arribava del tot presa, la comprensió que manifestava per, malgrat el disgust i l'esqueixament que sentia, no forçar la llibertat i la consciència personals. Actitud de pare, de germà, i d'autèntic amic, que continuà manifestant en tot temps i que, per això mateix, sempre s'ha vist estimada i corresposta.

Pel que fa a la missió abacial em sembla just, encara, de subratllar ni que sigui breument la confiança que –tot i comptar amb l'ajut i el consell de germans monjos més grans i, és clar, de diversos de les promocions que li eren més pròximes– ben aviat diposità en monjos ben joves per a serveis i responsabilitats prou importants. Com també l'interès que posà a vetllar perquè ni la vida pastoral pròpia del santuari, que ell decididament impulsà, fos en detriment de la vida de comunitat i dels aspectes més propis d'un monestir, ni aquesta necessària fidelitat a la vocació monàstica amb tot el que pot comportar de fugir de la dispersió i de viure amb totalitat en el clos del monestir fos raó o excusa per minvar la disponibilitat, també tan benedictina, a servir els hostes i a acollir els pelegrins. Díficil equilibri, tensió també fecunda, que ha acompanyat el monestir-santuari de Montserrat al llarg

de tota la seva història. Tot plegat, i tantes altres coses que en podríem dir, fa que ell mateix, en descriure a base de ràpides pinzellades la seva vida, deia en referir-se al seu temps d'abat i tenint en compte no únicament la vessant comunitària: “és el període més intens de la meva vida, ric en experiències lluminoses i fosques. Moltes alegries i moltes decepcions al costat dels encerts que atribueixo a l'equip de monjos que m'ajudava i sobretot a l'amor fidel del Senyor per la nostra comunitat”.

Gens indiferent al sofriment humà i, més particularment, a les necessitats concretes que observava al seu entorn o que li eren manifestades, el pare Cassià es comprometé personalment, però sovint també hi vinculà la comunitat i en tenia tot el recolzament, en diverses accions socials, solidàries amb àmbits marginats o mancats de prou suport. Ho féu essent abat i ho continuà, encara més, al llarg dels anys següents. No, ell no era cap entès en aquests temes ni s'havia sentit mai cridat a dedicar-s'hi activament –la vocació que va seguir, i que estimava cada dia més, caram, era de ser monjo!– ni tenia aquell carisma que heroicament tenen unes poques persones. Goso dir que no solament en aquest aspecte sinó en cap altre el pare Cassià no tenia res d'heroic; despert, atent, sensible, sanament inquiet, això sí, i deutor com tothom del tribut a una certa incoherència; era, en definitiva, una persona normal. Que sigui, però, ell mateix qui ens expliqui d'on venia aquesta seva tirada al compro-

mís social; ho feia fa poc bo i recordant una anècdota molt antiga, potser simplificada pel pas del temps: “Ve de lluny! Quan feia el noviciat, un monjo em va aconsellar que visqués feliç dintre de la clausura del monestir i que no em preocupés de la gent de fora, que eren uns desgraciats. Vaig quedar contorbat. Era horrorós que una persona tan bona digués un disbarat tan poc cristià. Des d'aleshores sempre m'ha preocupat el perill que els monjos visquéssim a la lluna, desconeixent el sofriment dels nostres contemporanis, passant de llarg al costat dels malferits com el sacerdot i el levita de la paràbola del Bon Samarità”. Era, doncs, una forta convicció cristiana, un desig de conformar la vida a l'evangeli, una conseqüència o quasi una exigència, només aparentment paradoxal, de la pròpia vocació monàstica, allò que el portà a fer costat tant com li era possible a diverses iniciatives necessitades de

• Abraçada fraterna a cada monjo en la benedicció abacial.

recursos o de recolzament moral. N'enumero algunes, sabent que no són sinó algunes: Acció solidària contra l'atur, Fundació Vidal i Barraquer, Fundació Cassià Just, Fundació per la Pau, Fundació Autisme Mas Casadevall... sense menys-tenir nombroses gestions concretes de suport a moltes altres. La seva solidària dedicació brollava, si se'm permet dir-ho així en aquestes ratlles arran de terra, no tant de la natura sinó de la gràcia; o, més ben dit, d'una natura oberta a la gràcia.

Tampoc no era, el pare abat –i que ningú no se n'estranyi–, un home especialment seguidor dels avatars polítics ni especialment cridat a intervenir en la vida pública o a assumir cap paper de lideratge, ni en l'àmbit civil ni en l'eclesial. Ho va fer perquè ho havia de fer; ho va fer perquè assumia la responsabilitat que sentia, personalment i com a abat de Montserrat, de defensar els drets de les persones i dels pobles sempre i allí on calia; i de no renunciar a fer aquelles accions de suplència que, tant en l'un com en l'altre dels àmbits que acabo d'esmentar, la nostra gent ha esperat de Montserrat sempre que ha calgut. Una vegada més, i semblantment a la reflexió del paràgraf anterior, ell ho expressava així: “Vàrem intentar viure-ho sota la mirada de Déu, com un arriscat servei a la nos-

tra Església i al nostre poble. Ens hi ajudaren molt les orientacions del Concili Vaticà II sobre els drets humans. Tanmateix encara hi havia molta gent “d'ordre” que s'oposaven a les nostres preses de posició com si fos un oportunisme polític i una falta de prudència. Ens acusaven a la Santa Seu perquè, segons ells, afavoríem els partits de tendència marxista”. Per què *arriscat* ser-

vei? Senzillament, perquè era *evangèlic* servei! Res d'allò que és profundament humà no és aliè al capteniment cristià. Acollir perseguits al monestir, a Montserrat mateix o en alguna de les cases que en depenien i en continuen depenent, com ara El Miracle o Sant Miquel de Cuixà; oferir la nostra impremta per a imprimir-hi clandestinament opuscles com ara, a finals del 1973 i per estrany que pugui semblar, la reflexió d'uns cristians en el vint-i-cinquè aniversari de la proclamació universal dels Drets de l'home; recolzar i acollir al santuari, per bé que a l'hora de la veritat hi hagueren desagradabilíssimes càrregues

policials, el pas de la prohibida Marxa de la Llibertat. Són uns pocs dels exemples que podríem adduir, entre els quals és quasi obligat de fer esment de la famosa “tancada” al monestir que precediria aquell trobament, també famós per la frase que s'hi digué, entre l'abat Cassià i Pau VI: “Després de la tancada dels 300 intel·lectuals a Montserrat durant el Procés de Burgos, el desembre de 1970 –ens explica ell mateix–, vaig portar un memoràndum a la Santa Seu, ja que m'havien acusat de rebre comunistes al monestir. Pau VI personalment m'encoratjà: “Ricevete tutti!, Rebeu tothom”, em va dir”. És veritat que el pare Cassià va haver de lamentar

en alguna ocasió, raríssima, que se li fes, de bona fe, algun gol, com ell mateix deia anys més tard: alguna gestió prop d'altres instàncies, civils o eclesials, a favor d'algun afer que després es demostrava no prou verídica o poc net; se'n dolia, i molt, no tant per la seva reputació sinó perquè això l'invalidava per a d'altres gestions realment convenients. Però mai no va cedir a la temptació, que en ocasions així havia tingut, de negar-se, per por a equivocar-se, a continuar batallant per allò que creia just. Més d'un l'havia titllat d'imprudent o clarament d'ingenu, d'anar amb el lliri a la mà, de poc perspicaç; ell, però, continuà preferint la confiança que

arrisca a la suspicàcia que paralitza. I sense oblidar allò tan evangèlic de ser astuts com les serps però innocents com els coloms i, sobretot, misericordiosos com ho és el nostre Pare.

La vida d'una persona no està feta de parcel·les, ni en el temps –per més que a vegades parlem d'un abans i un després d'algun esdeveniment– ni si pretenem seccionar-la en un moment concret –per més que hi puguem trobar facetes aparentment inconnexes o contradictòries i tot. Hi ha procés, però unitari; hi ha etapes, però una única cursa; hi ha molt ramatge, i fulles i flors i fruits, però un únic tronc. En el pare Cassià podríem distingir, potser amb massa simplicitat, els anys d'infantesa i d'adolescència, uns quinze, una vintena llarga de formació com a monjo i de diverses responsabilitats, un altra vintena semblant com a abat –aquell període que, com hem vist, deia que era el més intens de la seva vida– i, finalment, els quasi vint anys darrers. És d'aquests que ara vull parlar una mica, però sense oblidar allò de l'únic fil, d'un únic tronc.

El primer que vull remarcar, no solament perquè és a l'origen d'aquesta darrera etapa sinó sobretot perquè l'amara tota, és el següent: el pare abat Cassià va saber retirar-se. Així de simple i així d'important. Quedem-nos-hi un xic perquè s'ho val. (I no vull perdre gens de temps a convèncer ningú de la plena llibertat amb què ho va fer, sense ingerències ni pressions de cap mena, ni de fora ni de dins del monestir, tal com lamentablement més d'un

suposat íntim no es va creure en aquell moment i veia fantasmes on hi havia transparència i autenticitat, la qual cosa entristí el pare Cassià. Segueixo, doncs.) Passar de tenir la responsabilitat més alta en una comunitat nombrosa a no tenir-ne cap, passar d'exercir una funció pública, amb capacitat de protagonisme i d'intervenció, a no tenir-la, passar d'haver de dur a terme un guiatge espiritual, una autèntica paternitat, de molts monjos, a deixar que sigui un altre qui ho faci, tot això, no és fàcil. Minvar perquè un altre creixi, o senzillament deixar pas, no és fàcil. El risc d'intervencionisme quan ja no toca és evident, i més com més anys s'ha exercit aquella funció, aquell servei. És humanament explicable que a vegades hagi estat convenient que l'abat d'un monestir, en deixar de ser-ho, se'n retirés una temporada per facilitar la tasca al nou abat. No calgué fer-ho el 1989, ni tan sols suggerir-ho, perquè el pare abat Cassià va saber retirar-se. L'abat Sebastià –i això diu molt a favor de tots dos– no solament pogué recórrer al consell i a ajuts concrets del seu antecessor sinó que, bo i respectant-li la llibertat d'actuació en continuïtat amb la seva trajectòria més recent, mai no es veié destorbat per ingerències inoportunes o clarament deslleials del pare Cassià. I exactament el mateix podem afirmar del relleu de l'abat Sebastià al nou pare abat Josep Maria Soler, ara ja fa quasi vuit anys; i també he de dir, és clar, que això diu molt a favor de tots tres.

Saber-se retirar no vol dir de

cap manera, ben el contrari, passar a la inactivitat. També en això fou encertat el pare Cassià. Feia vint-i-cinc anys, si hi comptem el temps en què fou prior, que havia hagut de deixar l'orgue; ara, doncs, era el moment de posar-s'hi altra vegada, no únicament per satisfer un desig llargament esperat, i en benefici propi, sinó sobretot per poder servir la comunitat com un organista més. No estalvià temps ni dedicació a la lectura, teològica i bíblica sobretot, i espiritual en general, sempre sòlida, ni refusà de prestar-se contínuament, com ja he dit, a l'acompanyament espiritual o a la predicació de recessos i Exercicis a Montserrat mateix o a d'altres comunitats. Continuà alguns anys exercint la responsabilitat de Visitador de la Província hispànica de la nostra Congregació de Subiaco, ajudant tant com podia les diverses comunitats i fins prenent la generosa decisió de traslladar-se un any llarg a Samos, no pas com a superior sinó com un monjo més de la

comunitat, per poder ajudar-hi de més a prop. Continuà i fins intensificà el seguiment i la col·laboració en aquelles diverses missions socials o culturals a què ja m'he referit. Acceptà de bon grat i amb interès responsabilitats que li eren demanades des de la comunitat, com ara fer classes d'orgue a algun monjo i a escolans més avançats en el teclat o exercir de consiliari dels Antics Escolans. Al llarg d'aquests anys no s'estigué de manifestar, en comptades ocasions però que tingueren un abast mediàtic considerable, la seva visió sobre l'evolució de la societat, sobre alguns canvis en l'Església i la seva missió enmig del món, sobre aspectes sociopolítics del nostre entorn i del nostre país, sobre temes ètics candents; i ho feia sense defugir punts conflictius, amb caritat i respecte, mai des de la barrera, amb un optimisme encomanadís, i sobretot amb aquella llibertat i aquella sinceritat tan pròpies d'una maduresa que no té por de fer el ridícul ni està pendent del que diran els uns o els altres o de guanyar-se cap mena de prebenda; i com que es tracta d'actituds lamentablement poc habituals solem dir que és excepcional una persona com ella que no ho era ni, és clar, s'hi tenia. Enlairar una persona més del que cal, o d'una manera esbiaixada, és sovint un subterfugi inconscient per no haver de sentir-se urgí a mirar de fer com ella. No és que el pare Cassià fos excepcional; era, això sí, una persona convençuda de la força renovadora de l'evangeli, amb ganes de viure a fons l'essencial de la vocació monàstica tot i les

febleses que experimentava en ell mateix, convençut també que en el cor de tota persona humana hi ha més bonesa i capacitat de superació del que pot semblar amb una mirada superficial; i intentava, amb èxits i fracassos, de ser-hi conseqüent. L'estimava molt, l'Església, i per això sofria en veure que tenia mancances greus com per exemple la falta de coratge per sintonitzar amb la nostra gent; en aquella entrevista que ja he citat fa aquell exercici conegut de somiar l'Església del futur, el final del qual és aquest: “En fi, una Església contemplativa del misteri de la *folia* d'un Déu encarnat en Jesús, per transmetre'l com experiència viva, una Església que creu, prega, sofreix i espera la salvació de Déu, anunciant amb humilitat la victòria final de l'Amor”.

Els darrers anys anà experimentant les limitacions i fins algunes xacres pròpies de l'edat, que anava assumint amb prou enteresa. En realitat els problemes cardíacs que va tenir fa uns anys, i que el portaren a haver de sotmetre's a una intervenció seriosa, no l'obligaren a prendre mesures gens dràstiques: tenir cura en la medicació i caminar amb regularitat una estona cada dia, cosa que feia molt disciplinadament, sovint sol i a vegades en companyia d'algun monjo que segur que trobarà a faltar les converses que hi tenia. Pel que fa a la vida comunitària rarament s'abstenia de cap acte de pregària, dels àpats o de les estones d'esbargiment comunitari o, com solem dir-ne, de la recreació que fem diàriament havent sopat. Era, en aquest

darrer moment del dia i juntament amb altres monjos d'edats ben distants, un fidel jugador de dòmino, amb un humor fi i distès remarcable, mentre d'altres conversaven o llegien la premsa; i a l'hora del col·loqui comunitari, just abans de la pregària de la nit, de tant en tant feia alguna intervenció plena d'agudeses o d'aquella murrieria intel·ligent i d'aquella espontaneïtat que li eren tan característiques. Mentre escric aquestes darreres línies em vénen a la memòria unes seves reflexions sobre la vellesa, fetes en ocasió d'una trobada organitzada pel Centre de Vida religiosa i Espiritualitat, de la Unió de Religiosos de Catalunya, sota el títol: *Pot tornar a néixer una persona ja gran?*, que va tenir lloc a Sant Cugat el maig de 1991, i publicades pel C.E.V.R.E mateix en la seva col·lecció (n. 18) l'any següent. És un altre del pocs textos publicats que té, i que també ajuda a endinsar-se en la seva persona i en el seu pensament. Les busco i no em sé estar de transcriure'n el seu *Decàleg de l'ancianitat*, per bé que em limito a algunes frases de cada punt:

(...)¹

Els darrers mesos el pare Cassià sofria un procés tumoral del tot irreversible; quan va saber-ho, després que diverses afeccions i les exploracions pertinents en confirmessin la gravetat, va experimentar el xoc emocional perfectament

¹ Atès que en aquest mateix Acull! (p. 10) ja publiquem, sencer, aquest Decàleg hem tret d'aquest article les frases de cada punt que hi constaven.

comprensible però ben aviat va saber-hi fer front amb enteresa i serenitat. El germà Josep Miquel, un dels infermers, acaba d'escriure-ho amb aquestes paraules en la revista *El Temps*: “Aquests darrers mesos, com a infermer, he tingut el goig d'haver pogut acompanyar-lo en la seua malaltia. Han estat molts els viatges que hem fet a Manresa, a l'hospital, on hem compartit la conversa, el silenci i l'esperança. Sempre amb el somriure al rostre, agraint amb una paraula amable les atencions dels metges i dels infermers, sense queixar-se en cap moment. Tots ells han quedat impressionats de la humanitat i de la delicadesa del P. Cassià, i també de la manera com va reaccionar en saber el diagnòstic de la malaltia. Home de diàleg i de pau, tenia una mirada neta, que transparentava l'amor de Déu”. Plenament conscient que estava vivint *la darrera crida*, per emprar l'expressió que el pare Miquel Estradé s'havia aplicat a ell mateix, el pare Cassià, per telèfon, per escrit o de paraula bo i aprofitant les visites que, *com si* no passés res, va anar acceptant amb normalitat, s'anava acomiadant. He remarcat el “com si” perquè més d'un lector d'aquestes ratlles hi reconeixerà aquelles “pastilles” –les “Komsy”– amb un cert sabor paulí (vegeu 1Co 7,29-30), que ell recomanava tant de prendre a qui volia viure amb plenitud i radicalitat evangèlica (que ho entengui qui ho pugui entendre). Vuit dies abans de sofrir l'embòlia que seria definitiva va acomiadar-se d'un grup d'antics escolans reunits a l'hostatgeria del monestir; i els

digué que, aprofitant que s'esqueia la dominica *Laetare* –*Alegreu-vos amb Jerusalem...*– en la qual, tot i ser quaresma, les flors i l'orgue poden tenir el relleu habitual en altres temps, faria una bona tocada d'orgue després de les primeres Vespres; escollí, amb plena consciència de comiat, el *Passacaglia* en do menor, força llarg, que Bach va compondre prenent com a tema una melodia gregoriana. Els antics escolans i poca altra gent n'eren conscients; diversos monjos, només de veure que era ell i que es disposava a interpretar aquella peça, es quedaren a escoltar-lo. En acabar, i després d'un moment de silenci, digué amb un punt d'emoció al monjo que li girava els fulls i a algun altre que s'hi va acostar: “Que bonic! però m'he hagut d'aguantar molt per arribar al final”. Una expressió quasi idèntica repetí en l'estona de recreació comunitària quan el pare abat, també amb un punt d'emoció continguda, li agrai que ens hagués fet aquell concert. Tots sabíem que seria el darrer, per més que al llarg de la setmana, fins al dissabte següent mateix, s'assegués altres moments a l'orgue, per acompanyar la pregària de la comunitat o, simplement, “perquè m'ajuda a viure amb més alegria i m'apropa a Déu”.

Acabo compartint amb els lectors el text de comiat que, pocs dies abans de morir, el pare abat Cassià escriví per a la comunitat i que l'abat Josep Maria, ara sí amb emoció de

tots, ens llegí el vespre mateix del dia del seu traspàs:

Estimat P. Abat Josep M. i Comunitat:

Sento necessitat de donar-vos gràcies a tots sense excloure ningú. Aquests darrers anys sobretot he estat molt feliç, estimat de Jesucrist i de vosaltres. Puc ben dir que els he viscuts amb el cor eixamplat. Us demano perdó pels meus errors i negligències. El que em sap més greu és haver estat de vegades un obstacle en el vostre camí cap a Déu. Només Ell, amb el seu Amor Immens hi pot posar remei. A Ell em confio i us hi confio a tots vosaltres de tot cor.

Dono gràcies a la Mare de Déu que ha volgut que la servís durant molts anys des de la infantesa en el seu Santuari. I m'ha cridat a formar part d'aquesta Comunitat. Una Comunitat plural, rica de fe i d'humanitat. I amb un bon nivell d'estimació i de respecte mutus. Continuaré pregant al Senyor perquè augmenti la comunicació en profunditat. Que ningú no s'hi senti marginat ni menyspreat sinó valorat, estimat i feliç.

Us dic a tots: fins aviat, amb el cor ple d'esperança i de joia de l'Esperit Sant. ✠

• El pare abat Cassià fou enterrat a la cripta de la nostra Basilica.

NOTIFICACIONS

OBLACIONS I ENTRADES

El 16 de desembre de 2007, Domínica Gaudete, dins l'Eucaristia celebrada a Montserrat a la una del migdia, van fer l'oblació aquests nostres germans:

Montserrat Muns Boatella, de Perafita
Elvira Pons Pons, de Beniatjar
Rosa M. Sanmartí Carrés, de Manresa
Elena Sanz Fuentes, d'Avilés

El 2 de març d'enguany, domínica Laetare, després de la Missa Conventual a Montserrat, tingué lloc al Cambril l'entrada d'aquests tres nous novicis:

Carmina Illa Gené, de Sant Antoni de Vilamajor
Adolf Llorca Serrano, de Barcelona
Pere Pau Serracant Soley, de Sabadell

INFORMACIONS DIVERSES

- Llibres recomanats:

EDUARD JUNYENT I SUBIRÀ: *Esbós biogràfic del comte, abat i bisbe Oliba*. (Commemoració mil·lenària de la seva elecció abacial: 1008-2008). Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Biblioteca Serra d'Or 393. Barcelona 2008.

JOSÉ ANTONIO PAGOLA: *Jesús: aproximación histórica*. PPC 2007.

CASSIÀ M. JUST: *Viure amb fe, esperança i caritat* (A cura de Bernabé Dalmau). Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Saurí 175. Barcelona 2008.

Cassià M. Just, monjo, home d'església, home del poble (Taula rodona. Sant Pere de les Puel·les, 5 d'abril de 2008). Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Col·lecció l'Espiga 95. Barcelona 2008.

- Recordem que a la nostra pàgina web (www.oblatsmontserrat.cat) hi trobareu tota mena d'informació d'interès, a més dels darrers números de l'*Acull!* i d'enllaços amb altres pàgines web eclesials i benedictines.

Informació General: Ma. Dolors TRESSERRAS - Tel. mòbil 656 40 80 57

Informació Tresoreria: Ramon BORRELL - Tel. mòbil 617 40 80 83

ELS NOSTRES DIFUNTS

OBLATS

Antonieta Barnils Lluch
Montserrat Barnils Lluch
Ramon Daumal,
bisbe auxiliar emèrit de Barcelona

Francesca Alsina Altés
Dolors Borrell Borrell
Andreu Mas Calvet

FAMILIARS

Xavier Muñoz Fonoll, germà de la Montserrat Muñoz
Maria Sala Balust, germana de la Montserrat Sala
Pere Prims Coll, germà de la Maria Prims
Josep Maria Prims, nebot de la Maria Prims
Joaquim Sanchís Rallo, germà d'en Domènec Sanchís
També volem recordar la Maria Pagès, persona molt vinculada als oblats i participant en un dels viatges a Terra Santa.

CALENDARI D'ACTIVITATS 2008

JULIOL	18-25	VIATGE d'estiu
AGOST	27	Inscripcions: Exercicis espirituals
SETEMBRE	10-14	EXERCICIS ESPIRITUALS
OCTUBRE	8 18/19	Inscripcions: Regla B. / Trobada REGLA B. (12h matí) / TROBADA (4h tarda)
NOVEMBRE	12 13 22/23	Inscripcions: Regla B. / Recés / Domínica Gaudete EUCARISTIA - Conferència a Lestonnac (2/4 de 8 del vespre) REGLA B. (12h matí) / RECÉS (4h tarda)
DESEMBRE	14	DOMÍNICA GAUDETE

Inscripcions: Faustina FONT - Tel. mòbil 653 34 35 62 / dia indicat a partir de les 9 del vespre

EL SEGON GRAÓ DE LA HUMILITAT ÉS QUAN,
NO ESTIMANT LA SEVA VOLUNTAT,
L'HOME NO ES COMPLAU A SATISFER ELS SEUS DESIGS,
SINÓ QUE RESPON AMB ELS FETS
A AQUELLA PARAULA DEL SENYOR QUE DIU:
"NO HE VINGUT A FER LA MEVA VOLUNTAT,
SINÓ LA D'AQUELL QUI M'HA ENVIAT".

(RB 7,31-32)

